

НИИ. ЭКОНОМ. ИССЛЕД.
Reemaliskogus

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS
TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24
Tellimishind aastas Kr. 5.—
shes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS
TOIMETAJA A. TOOMS
Majandussektsiooni juhataja J. Janusson
Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus
Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 39 Tallinn, 28. septembril 1937 III aastakäik

SISU:

CONTENTS:

	Lk.		Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Meie kartulisaak ja -eksport	670	* Potato Harvest and Export	670
Taliviljaoraste seisund (15. sept.)	672	State of Young Winter Crops (15th IX)	672
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Eesti kaup Lõuna-Ameerikas	673	Estonian Merchandise in South America	673
Väliskaubandus Balti ja Skandinaavia riikides	675	Foreign Trade in Baltic and Scandinavian Countries	675
Mootorsõidukid liiklemiseks 31. aug. k. a.	677	Motor Vehicles on Aug. 31 1937	677
Lähiuudiseid	677	Sundry Information	677
LAEVANDUS		SHIPPING	
Prahiturg	678	Freight Market	678
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	680	Prices and Quotations	680
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	679	Butter Market	679
Junstaturg	681	Cheese Market	681
Peekoniturg	681	Bacon Market	681
Tapaloomade ja lihaturg	681	Cattle and Meat Market	681
Põllumajanduslik väljavedu	682	Exports of Agricultural Products	682
Kanamunaturg	682	Egg Market	682
Piimaturg	683	Milk Market	683
Teraviljaturg	683	Grain Market	683
Kartuliturg	684	Potato Market	684
Aedviljaturg	684	Vegetable Market	684
Kalaturg	685	Fish Market	685
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Velste suu- ja sõrataud Hollandis	686	Cattle Mouth and Hof Diseases in Netherlands	686
Kartulite väljavedu Hollandist	686	Netherlands' Potatoes Exports	686
Kolorado-putukas Hollandis	686	Doryphore in Netherlands	686
Leedu riigikapitali investeerimisi	687	Investments of State-owned Capitals in Lithuania	687
Taani võikorraldus-seadus	687	Danish Butter Trade Regulation Law	687

PÖLLUMAJANDUS

MEIE KARTULISAAK JA -EKSPORT. — POTATO HARVEST AND EXPORT.

Agr. A. Tarmet.

Käesoleval aastal alustati kartulite ülevõtmisega veidi varem tavalisest ajast, juba septembri algul. Soojus ja niiskus soodustasid augustis lehemädaniku levimist. Augusti keskpaiku olid varaseil ja varasevõitu sortidel pealsed peagu kõik muutunud mustaks. Selle tagajärjel algas ka kartulite ülevõtmine varem. Hillised sordid on aga lehemädanikule enam vastupidavamad, millede koristamine toimus septembri lõpul.

Riigi Statistika Keskbüroo septembri kokkuvõtete järgi hinnatakse k. a. kartulisaaki väiksemaks 10 a. keskmisest 4%. Suvine kuivus ja varane lehemädaniku ilmumine mõjusid pidurdavalt saagile.

Madalama saagi juures on tänavu ka mugulad väiksemad, kuid see ei takista seemnekartuli eksporti. M. a. tuli osa seemnekartulite suuruse pärast praakida välja. Igal aastal on tulnud rohkesti kartuleid kõrvaldada kärnhaiguste pärast. Tänavu ei ole küll rohkem tavalist- kui ka mustakärna, kuid P.-Eestis mitmeski talus jääb igal aastal kärnatõvede pärast rohkesti kartuleid ekspordiks müümata. Senini kokkutoodud seemnekartuli hulgas leidub ka rohkesti traat- ja rukkiaussist vigastatud mugulaid.

Nimetatud kartulahaigusi ja kahjureid tuleb meil arvestada igal aastal: ühel rohkem teisel vähem. Siiski leidub meil küllalt kasvatusrajoone, kus kartul kasvab väga korralik.

Ekspordiks peaks meil jätkuma kartuleid. Söögikartuli eksport on viimaseil aastail olnud väga kõikumine, kuid seemnekartuli väljaveo arenemine edeneb kiires tempos iga aastaga. M. a. saagist vedasime seemnekartuleid välja 55 686 kv, mis moodustab üldväljaveost 24,5%. K. aasta saagist võib arvestada seemnekartulite väljaveodu kuni 100 000 kv-le, kui äpardusi ei juhtu. K. a. on tunduvalt laienenud tunnustatud puhtsordide seemnekartulite pindala, tõustes ligi 2 000 ha — 1 513 ha vastu 1936. a., suurenemine seega üle 30%. Sortidest tunnustati kõige rohkem majesteeti — ca 1 600 ha. Võrreldes eelmise aastaga tõus ligi 70%. — Teisel sortidel, nagu varane kollane, bintje, jorgi hertsog, neerukujuline, kalev jt. kartu-

lipindala on kokku mitu korda väiksem majesteedi omast. Seemnekartulikasvatajaist asuvad umbes pooled Virumaal, Majesteedikasvatatus on väga laias ulatuses levinud Kohtla ja Jõhvi ümbruses, kus kogu külad kasvatavad ainult sama sorti. Viimasel ajal levib majesteet ka rohkesti Rakvere, Kabala, Kunda jt. ümbruses. Varast kollast kasvatatakse kõige rohkem Tartumaal. Teised sordid on enam laiali pillatud üle riigi. Rajoonides, kus on juba kauem kasvatatud seemnekartuleid, on võimalik saada sordipuhtamat kaupa. Algajale seemnekartulikasvatajaile valmistab aga palju raskusi võraste sortide eraldamine õigest, mille tagajärjel kannatab sordipuhtus ja ka väljamakstav hind.

Käesoleval suvel muudeti meie kartuli väljaveokontrolli teostamise määrus (RT 56—1937. a.), kus on nähtud ette kõvem kord meie seemnekartulite väljaveol. Seemnekartulina võib vedada välja ainult neid kartuleid, millised pärinevad kartulikasvuajal kõlblikuks-tunnustatud põldudest. Tunnustamisel liigitatakse seemnekartulipõllud sordipuhtuse ja kartulahaiguste esinemise järgi järgmisesse klassidesse:

Selekteeritud seemnekartul — mis on selekteeritud sordiaretusjaamades ja sordilavades on ülevaatusel osutunud haigustevabaks ning puhtaks võõraid kartulisortidest.

I klass — kus võõraid kartulisorte ei ole üle 0,1% ja millised on täiesti terved kõigist pärandatavaist kartulahaigusist, arvatud välja kergekujuline mosaiikkaigus, mida on lubatud kuni 1%.

II klass — kus võõraid sorte on kuni 0,5% ja kergekujulist mosaiikkaigust kuni 1%.

III klass — kus võõraid sorte on lubatud kuni 1% ja kergekujulist mosaiikkaigust kuni 3%.

K. suvel anti Põllutöoministeriumi Põllumajandusosakonna direktori poolt kartuli veokontrolli teostamise määrust alusel juhtnõore seemnekartulipõldude tunnustamise ja kohapealse kontrolli teostamiseks ja teisi juhtnõore väljaveo seemnekartuli vastuvõtjale kohapealseis raudteejaamades.

Põllumeestele väljamakstavad hinnad seemnekartuli eest on jäänud umbes eelmise aasta tasemele. I klassi kuuluvast majesteedist makstakse saatejaamas põllumeestele Kr. 4,50 kv'st, mis on täiesti kõlblik ekspordiks, I-a klassi on arvatud põllud peagu täiesti puhtad võõraist sortidest, milliseist kartuleist makstakse Kr. 4,60 kv, II klassi kasvatajad saavad Kr. 4,30 kv-st ja III kl. kasvatajad Kr. 4,00 kv-st. Üksikud sordid on ka majesteedist kallimad, nagu bintje, jorgi hertsog jt., milliseist makstakse kuni Kr. 5,50 kv-st.

Senini on olnud meie seemnekartulostjaiks Itaalia, Hispaania, Portugal, Argentiina, Palestiina jt. Kõigis neis mais ollakse meie seemnekartulitega väga rahul. Hiljuti saabunud teadete põhjal Argentiinast, Hispaaniast ja Itaaliast osutub meie kartul üheks paremaks. Eriti kiidetakse meie majesteedi, mis andvat väga rikkalikku saaki ja vastab kõigiti nende riikide nõudeile. Esimesil seemnekartuli väljaveoastail Itaaliasse nõuti rohkesti varast kollast, kuna viimaseil aastail peagu ainult majesteedi.

Itaalia ja Hispaania kohta on raske saada täpsaid andmeid seemnekartulite sisseveo kohta. Itaaliasse peale Eesti veavad seemnekartuleid Holland, Saksa, Austria ja Ungari. K. a. esimese kolme kuu jooksul veeti Itaaliasse kartuleid umbes 32 500 tn, sellest võib arvestada seemnekartuleid umbkaudu 10 000 tn, sellest 5 000 tn Hollandist. 1936. a. samal ajal oli kartulite sissevedu vaid 14 000 tn, sellest seemnekartuleid ca 7 000 tn. K. a. varase kartuli saaki hinnatakse Itaalias 3,4 milj. kv, mis on ligi 30% suurem e. a. saagist. Saak kvaliteedilt on hea, haiguste all kannatanud vähe. Sellest saagist veeti välja 37%, peamiselt Saksa, väiksemal määral Inglisse ja isegi 4 000 kv Rootsi.

Meie seemnekartulist kasvatatud majesteedi on k. a. müüdnud seemnekartulina muuseas ka L.-Ameerika riigesse.

L.-Ameerika riigest vedasime kõige rohkem kartuleid Argentiinasse. Argentiina seemnekartulite sissevedu tõusis läinud hooajal 10 000 tn-le, millest Eesti seemnekartulite sissevedu moodustab 16%. Maade järjekorras seisab Eesti neljandal kohal Kanada, P.-Am. Ühendriikide ja Taani järele. Meist vähem seemnekartulite sissevedajate riikide seas

on Holland, Poola, Saksa jt. Meie majesteedile suuremaks võistlejaks on seal Kanada ja P.-Am. Ühendr. sordid „Green Mountain” ja taani „Up to date”.

Kui palju nimetatud riigid käesoleval hooajal veavad seemnekartuleid sisse, ei ole täiesti selge. Kuid loota võib pigem tõusu kui langust. Näib tõenäone, et meil õnnestub tänavu vedada välja tunnustatud seemnematerjali.

Söögikartulite väljaveo kohta ei või küll peagu öelda midagi kindlat. Läinud hooaeg oli paremaid, kus üldine kartulite väljavedu tõusis 213 000 kv — 143 000 kv vastu eelmisel hooajal; suurenemine seega 49%. Söögikartulite ostjad olid peamiselt Rootsi, Inglise, L.-Ameerika riigid jt. M. a. rekordsaagi tõttu ei suutnud meie müüa kõiki ülejääke söögikartulina. Turgude otsimisel õnnestus meil siiski müüa ülejääke tööstuskartulina Saksa; nõnda et põllumehed said lahti kõik müügikmääratud kartuleist.

Söögikartulite väljavedu sõltub väga palju importriikide saagist. Üksikute riikide kohta saadud andmeist näib, et Euroopas loodetakse peagu kõikjal keskmist ja ülekeskmist saaki. Üksikuis riiges on kartul kasvanud hästi, teisis isegi väga hästi.

Rootsis kannatas kartul varasuvise kuiva käes, kuid siiski loodetakse ülekeskmist saaki, arvatud välja Nordland, kus sademeid oli liiga vähe. Ida- ja Kesk-Rootsis, kus saagiväljavaated juulis ei olnud kõige paremad, on hilise suve vihmad parandanud saagilootusi märksa. Üksikuis maakonnis on kartul kannatanud ka lehemädaniku all. Riigi-keskmist saaki hinnatakse sept. 3,1 punktile, nagu m. a. Stokholmi tuuakse kartuleid L.-Rootsist, saarilt, kuid peamiselt Mälari piirkonnast. Väliskartulite sissevedu ei olnud septembris.

Inglise sept. alul tehtud hinnangu järgi loodetakse rahuldavat, kuni head kartulisaaki varasel kui ka hilisel kartulil. Kartul on enamuses terve, haigusi on tulnud esile ainult üksikuis piirkonnis. Kogu maal loodetakse saaki 6,5 tn aakrilt (160 kv ha-lt), mis on umbes 0,5 tn aakrilt (12 kv ha-lt) suurem kui 10 a. keskmine samaaegsest hinnangust. Lõplikkude andmete selgumisel võib Inglises kindlasti arvestada eelmisest aastast suuremat

saaki, mis ei jäta avaldamata mõju kartuli sisseveole.

Taani oli varem kartuleid importija riik, kuid viimasel hooajal vedas kartuleid rohkesti välja. Väljavaated k. a. saagi kohta on head. M. a. hästiõnnestunud kartulite väljaveo tagajärjel suurenes kartulipindala k. a. Suvel kuiva tagajärjel jääb saak pindühikult küll väiksemaks, kuid arvestades külvipinna suurenemist loodetakse kogusaaki ulatuvat eelmise aasta koguseni, Seemnekartuli-eksportiga alustatakse okt. alul.

Hollandis, Saksas ja Poolas on kartulisaaigid rahuldavad. Kuiva tagajärjel jäävad küll mugulad väiksemaiks, kuid saake arvestatakse umbes e. a. suurusena.

Peagu sama seisund on ka teisis siinnime tamata riiges, Kuski ei ole olnud kartulisaa kide ebaõnnestusi. Toodud ülevaatest võime järeldada, et meil ei ole suuri lootusi praeguste väljavaadete juures söögikartuli ekspordiks, peale Rootsi, kuhu meie Lääne ranna purjekate omanikud veavad igal aastal teatud kogused kartuleid.

TALIVILJAORASTE SEISUND (15 SEPT.)

STATE OF YOUNG WINTER CROPS (15th IX).

Külvieelne ilmastikuperiood oli võrdlemisi kuiv, mistõttu ka kesa jäi külviajaks võrdlemisi niiskusvaeseks kõrgemal mail. Madalamal mail oli niiskus seisnud mullas soodus. Maaharimistõid oli võimalus viia läbi korralikult.

Sõltuvalt mullaettevalmistusest ja niiskuseludest võib ka teha vahet orastes seisundis 15. sept. Korrespondentide hindel osutus orastes seisund riigikeskmiselt paremaks kui rahuldavaks, kuid pisut nõrgemaks kui m. a. samal ajal.

Rukkioraste seisundit hindasid korrespondendid 5 pallise hindamissüsteemi järgi 3,3 pallile, m. a. samal ajal — 3,6 pallile. Et saada ülevaadet ja võimaldada võrdlust, märgime siin korrespondentide hinnangud ka varasemate aastate kohta samaks kuupäevaks: 1935. a. — 3,2 palli, 1934. a. 3,5, 1933. a. — 3,4, 1932. a. — 3,6, 1931. a. — 3,0, 1930. a. — 3,2, 1929. a. — 3,3 ja 1928. a. — 2,3.

Maade järgi oli rukkioraste seisund üle riigikeskmise, s. o. 3,3 palli Järva-, Harju-, Viljandi-, Tartu-, Valga- ja Võrumaal; võrdus riigikeskmisega Viru-, Saare- ja Pärnumaal ja oli alla riigikeskmist Lääne- ning Petserimaal.

Peagu sarnlev rukkiorastega oli seisund nisuorasel. Nisuoraste seisundit hinda-

sid korrespondendid riigikeskmiselt 3,3 pallile. Maade järgi on nisuoraste seisundis samuti lahkuminekuid, nagu rukki juureski. Parim oli nisuoraste seisund Järva-, Viljandi- ja Tartumaal — 3,5 palli, Harju- ja Valgamaal — 3,4 palli. Pärnu-, Võru- ja Saaremaal hinnati nisuoraste seisundit 3,3 pallile, s. o. võrdseks riigikeskmisega, kuna Lääne-, Petseri- ja Virumaal osutus nisuoraste seisund nõrgemaks riigikeskmisest.

Võrreldes m. a. samaaegse hinnanguga osutus nisuoraste seisund paremaks Järva- maal; oli võrdne m. a. hinnanguga Harju- maal, kuna mujal oli nõrgem.

Kokkuvõttes võib tähendada, et taliviljaoraste seisund on parem Kesk- ja L.-Eesti osas: Järva-, Viljandi-, Tartu-, Valga- ja osalt ka Võrumaal, kuna nõrgemaid hinnanguid oli enam P.-Eestis ja L.-Eestis Petserimaal. Suurem osa sügisest oraste kasvajast on veel ees, seepärast on võimalikud ka seisundimuudatused. Praeguste oraste seisundi järgi võib loota tulevaks aastaks rahuldavaid saagilootusi.

Järgmise kuu hinnanguga selgub orastes seisund muidugi paremini, kuna siis on ka hilisemate külvide oras kasvanud enam järele. Samuti selgub ka kahjurite hävitustöö.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EESTI KAUP LÖUNA-AMEERIKAS. ESTONIAN MERCHANDISE IN SOUTH AMERICA.

Dr. A. Rannes.

Lõuna-Ameerika riikide hulka kuuluvad teatavasti Argentiina, Brasiilia, Tšiili, Peruu, Boliivia, Kolumbia, Venetsueela, Uruguai, Paraguai ja Ekvadoor. Kõik need riigid olid ja on ka veel praegu, vaatamata viimasele ajal üha intensiivsemaks muutuvale industrialiseerumisele, eeskätt toorainete tootjad, mis asjaolu nähtub ilmselt ka nende maade väliskaubandusstruktuurist: väljavedu koosneb peamiselt tooraineist, kuna sissevedu piirdub esijoones vaid tööstuskaupadega. Seetõttu on kaubavahetus eriti elav tööstusriikidega, millised L.-Ameerikast veavad sisse suurel kogusel tooraineid oma tööstusele ning veavad sinna välja valmiskaupu.

Ka Eesti ja L.-Ameerika kaubavahetus kannab üldiselt sama ilmet. L.-Ameerika osatähtsus Eesti üldises väliskaubanduses on üsna väike, kuid mõnes kaubarühmas siiski küllaltki tähelepanuväärne. Eesti üldväljaveo väärtusest moodustas L.-Ameerika rea aastate jooksul 0,5% ning alles m. a. tõusis see 0,7%-le. L.-Ameerika osasuurus Eesti sisseveos on aga märksa suurem, nimelt ca 2%. Seevastu on üksikute kaupade alal L.-Ameerika osatähtsus palju suurem. Näit., eesti paberi ekspordist siirdus mullu L.-Ameerika turgudele ümmarguselt 18%, toornahtade sisseveost Eestisse aga teostati l. a. üle 75% L.-Ameerikast. Ka varemõel aastail on nimetatud kaupade alal püsinud umbes samased osasuurused.

Tuleb tähendada, et kaubavahetus L.-Ameerikaga meil on püsinud traditsiooniliselt passiivseks, kusjuures sissevedu on mitmekordsest ületanud väljaveo. 1929. a. müüdi L.-Ameerikasse 0,6 milj. kr. eest kaupu, osteti sealt aga 1,5 milj. kr. väärtuses. Järgnevatel aastail suurenes see vahe veelgi; 1934. a. näit. eksporditi sinna 0,3 milj. kr. ja imporditi 1,6 milj. kr. eest, 1935. a. tõusis ekspordit küll 0,4 milj. kr.-le, import aga 2,1 milj. kr.-le ning alles l. a. vähenes sissevedu L.-Ameerikast 1,9 milj. kr.-le, kuna väljavedu suurenes 0,6 milj. kr.-le.

Võttes 1929. a. välja- kui ka sisseveo 100-ks, osutaks väljaveoindeks ka praegu 100, kuna sisseveo-indeks oleks aga 123. Väljavedu L.-Ameerikasse annab seega praegu sama palju valuutat kui kriisieelsel aastal, s. o. 0,6 milj. kr. Siinkohal olgu tähendatud, et üksikute riikide juures toimusid vaheajal mitmed muudatused väljaveokoguses kui ka väärtuses. Nii näit. müüdi Tšiili 1929. a. 117 tuh. kr. eest kaupu, l. a. aga vaid 0,7 tuh. kr. väärtuses. Brasiiliasse ja mõnesse muusse lõuna-ameerika riiki toimus muudatus aga vastupidiselt, nii et see aitas tasakaalustada tekkinud lünka väljaveos Tšiili.

Seevastu suurenes sissevedu L.-Ameerikast 1929—36. a. 23%. See impordiväärtuse suurenemine on tingitud peamiselt impordikoguse suurenemisest, kuid ka mõnede sisseveetavate toorainete hindade tõusust viimastel aastail.

L.-Ameerika turgudest osutub meile tähtsamaks Argentiina, kuhu väljavedu viimase kolme aasta jooksul suurenes pidevalt. Argentiina meie trükipaberistjana on esinenud võrdlemisi stabiilselt; igal aastal oleme müüdnud sinna trükipaberit mõnekümne tuh. krooni eest. Ka kunstsarv on leidnud Argentiinas turgu, alates 1934. a., samuti vineer. Varemõel aastail, mil meil toodeti rotatsioonipaberit suuremal määral, veeti seda kaupa ka Argentiinasse; nüüd on aga rotatsioonipaberi-eksport müügitiraskuste tõttu välismaale jäänud väikeseks ning Argentiinasse ei ole viimase nelja aasta jooksul seda paberiliiki enam müüdnud.

Väljaveo tõus Argentiinasse l. a. toimus eeskätt värskete kartulite müügi arvel sinna (165 tuh. kr. eest). Tööstuskaupadest veeti l. a. Argentiinasse vineeri, trükipaberit, kunstsarve, tselluloosi ja väikesel määral ka tahvelklaasi. Üldsummas tõusis ekspord Argentiinasse 262 tuh. kr.-le. Võrdluseks olgu toodud näit., Soome ekspord Argentiinasse, mis l. a. ulatus 64,2 milj. Smk. ehk üle

5 milj. kr. Soome ekspordib Argentiinasse esijoones ajalehpaberit, tselluloosi, fajansskaupa, vineeri ja igasuguseid muid paberiliike. Üldiselt on seega Soome väljaveo koostis Argentiinasse sama nagu Eesti oma. Ka Läti väljaveostruktuur Argentiinasse sarnleb Eesti omaga. L. a. eksportis Läti Argentiinasse ümmarguselt 496 tuh. Ls eest vineeri ja mitmesugust paberitööstuskaupa.

Argentiina tähtsamaiks kaubandusosalisiks osutuvad Inglise, P.-Am. Ühendriigid ja Saksa. Sissevedu Inglisele ulatus m. a. 238 milj. pesole, P.-Am. Ühendriigist — 170 milj. pesole ning Saksast 108 milj. pesole. Sisseveos etendavad peamist osa tekstiilkaubad, metallkaubad, masinad, määrideõlid, paber, puukaup jn. Juba mitmete aastate eest näitab Argentiina väljavedu pidevat tõusu, mistõttu saavutati väliskaubanduses suur väljaveo ülekaal. M. a. ei tõusnud väljavedu mitte üksnes väärtuse, vaid eeskätt ka koguse poolest. Tänavu jaanuaris saavutas väljavedu väärtuse kui ka koguse poolest Argentiina ekspordikaubanduse ajaloos rekordseisu: veeti välja 2,4 milj. tn. kaupu 280 milj. peso väärtuses l. a. jaanuaris aga vaid 1,2 milj. tn 143 milj. väärtuses.

Nagu tähendatud, on Argentiinas peamiseks sisseveokaupadeks tekstiilsaadused. Eesti ei ole seda kaupa Argentiinasse vedanud välja, peale 1934. a. sinna müüdud väikese koguse linast lõnga. Kahtlemata raskendab eesti tekstiilkaupade müüki Argentiinas sealne terav võistlus mitmete teiste maadega.

Tähtsusele on teisel kohal Brasiilia, kuhu vedasime l. a. 123 milj. kr eest rotatsioonija trükipaberit ning tselluloosi. Väljaveo tõus Brasiiliasse l. a. tuleb panna eeskätt rotatsioonipaberi ekspordi arvele, mida veeti välja Brasiiliasse mõneaastase vaheaja järgi uuesti. Brasiilia oli l. a. meie suurim rotatsioonipaberi-ostja. Tundub aga, et selle paberiliigi ekspord ei saa kujuneda siiski enam mitte küllalt stabiilseks ning edukaks. Soome ekspord Brasiiliasse ulatus m. a. 46 milj. Smk-le, koosnedes üdiselt samust kaupadest nagu Eesti väljavedu. Läti ekspord Brasiiliasse oli l. a. ca 34 tuh. Ls, seega tunduvalt väiksem kui Eesti oma. Läti veab

Brasiiliasse eeskätt vineeri, peale selle paberitööstuskaupa ning sprotte. Sprotid kui ka vineer on ka eesti väljaveokaup, mida Brasiiliasse aga senini ei ole veetud.

Peamiseks Brasiilia varustajaiks tööstuskaupadega on, nagu Argentiinaski, P. Am. Ühendriigid, Inglise ja Saksa. Viimasel ajal on ka Jaapan oma turgu Brasiilias püüdnud laiendada ja peab ütlema, heade tulemustega. Brasiilia poolt on seletatud, et nad ei mõtlevatki takistada jaapanlaste sisserändu ning on püütud luua tihedat koostööd mõlema maa vahel. Jaapanlaste asutamine Brasiilias loob omalt poolt kahtlemata tähtsatu sissetöötamiseks jaapani kaupadega Brasiilias. Jaapani väljavedu on senini piirunud veel eeskätt vaid tekstiilkaupadega, kuid ka paljude teiste tarbimiskaupade sissevedu Jaapanist Brasiiliasse on tõusmas. Jaapani kaupade võimas levik on tingitud esijoones muidugi nende kaupade äärmiselt odavaist hindadest ning hoopis väiksemal määral jaapanlaste müügiorganisatsioonist Brasiilias.

Eesti kaubatarvitajana esineb ka Peruu, kuhu on aga veetud välja ainult paberit — nimelt pakkimis- ja trükipaberit, kokku 75 tuh. kr eest l. a. Kuna varemäl aastail müüdi Peruuks peamiselt trükipaberit, toimus alates 1935. a. ses suhtes väike struktuurimuudatus. Nimelt on nimetatud aastast alates Peruuks hakatud turustama esijoones pakkimispaberit ja väiksemal määral trükipaberit. Muid kaupu Peruuks ei ole müüdud. Tuues ka siinkohal võrdlusandmeid Soome-Peruu vahelisest kaubandusest näeme, et Soome ekspordis Peruuks l. a. vaid 556 tuh. Smk eest, mis moodustab ümmarguselt 45 tuh. kr ning on seega märksa väiksem kui Eesti ekspord Peruuks. Soome kaupadest leidub Peruuks peale paberitööstussaaduste ka tselluloosi ning võrdlemisi rohkesti ka soome fajansskaupa. Ka Läti väljavedu Peruuks on mitu korda väiksem kui Eesti oma sinna, 1936. a. näit., vaid 12 tuh. Ls väärtuses ning piirdus ainult paberiekspordiga.

Suurimaina võistlejaina Peruu turulesinevad P.-Am. Ühendriigid ja Inglise. Viimasel ajal on aga Inglise osatähtsus tõusnud tuge-

vasti. Ei tule jätta tähelepanuta ka Jaapani üha teravnevat võistlust Peruu turul. Jaapan on oma väljavedu Peruuusse viimaseil aastail suurendanud üle 400%. Jaapani osasuurus Peruu üldsisseveos ei ole küll veel väga suur, kuid hädaohtlik näib olevat vaid tõusutempo, mis senini ei ole kahanenud.

Uruguaisse müüdi Eestist rea aastate jooksul ainultki vaid trükipaberit. L. a. lisandusid sellele ka vineer, kunstsarv ja värske kartul. Kahtlemata peaksid leidma minekut Uruguais nimetatud kaubad ka edaspidi. Soome veab välja Uruguaisse pidevalt vineeri, paberit, tselluloosi, puumassi kui ka kastilaudu ning harilikku saematerjali. Ka Läti ekspordid Uruguaisse vineeri edukalt. Uruguai peamiseks varustajaks valmiskaupadega on Inglise, kellele järgnevad Argentiina ja Saksa.

Edukalt on arenenud meie eksport Ekvadoori, piirdudes pakkimis- ja trükipaberiga, millist kaupa on viimaseil aastail müüdnud sinna keskmiselt 55 tuh. kr eest. Ka Läti ja Soome eksport Ekvadoori on koosnenud ainult paberitööstussaadustist.

Ülejäänud L.-Ameerika turgudele, nimelt Kolumbiasse, Venetsueelasse, Boliiviasse, Paraguaisse ja Tšili on Eestist veetud välja ainult pakkimis- ja trükipaberit. Peab mainima, et Soome kui ka Läti on püüdnud neisse maise arendada veidi mitmekesisemat kaubandust. Soome peale paberi veab välja nimetatud 5 riiki ka tselluloosi ja fajanss-kaupa, ning Läti paberi kõrval ka vineeri. Need L.-Ameerika riigid impordivad eeskätt tekstiilkaupu, milliseile järgnevad raua- ja teraskaubad, tööstusmasinad, transportvahendid elektrotehnilised tarbed, kemikaalid, paber ja mitmesugused toitained.

Peagu kõigi L.-Ameerika riikide ja Eesti vaheline kaubandus on olnud Eestile tugevasti passiivne. Ainult kaubavahetus Uruguai, Boliivia ja Ekvadooriga on olnud meile aktiivne, mis aga üldist kaubandusbilansi passiivsust selle enam-vähem ühtlase majandusstruktuuriga riikide rühmaga ei ole aidanud vähendada kuigi palju.

Kõigist L.-Ameerika riigest ostab Eesti esijoones toornahku. Erandi moodustab vaid Tšili, kes varustab Eestit oma monopolkaubaga — tšilialpeetriga. Toornahkade kõrval etendavad vähemtähtsat osa kakao- ja kohvioad, puuvill (Peruu, Brasiilia) ning parkimisaine kvebraho-ekstrakt.

Eesti traditsiooniline kaup L.-Ameerikas on paber. Teised kaubad, nagu tselluloos, vineer, kunstsarv jm., on olnud senini kõrvalisema tähtsusega ning kannud enam juhuslikku ilmet. Peab tähendama, et meie naaberrigid — Soome kui ka Läti — on L.-Ameerika turgu töötnud sisse märksa mitmekesisemalt ja stabiilselt.

L.-Ameerika tähtsust Eesti välituruna ei tule alahinnata. Paljudel euroopa riikidel Eesti kaubandusosalisina on hoopis väiksem kaal kui L.-Ameerikal tervikuna või üksikute riikide näol. Rida euroopa riike — näit. Ungari, Austria, Bulgaaria, Rumeenia, Türgi, Iiri jmt. — ei evi meie kaupade turgudena kaugeltki sellist kaalu, nagu Argentiina, Brasiilia, Peruu või mõni teine riik L.-Ameerikas.

Eeldusi eesti üldise, eeskätt aga tööstuse eksporttegevuse laiendamiseks ja mitmekesistamiseks L.-Ameerikas, peaks kasustatama senisest suuremal määral, mis aitaks tasakaalustada väliskaubandust nende maadega.

VÄLISKAUBANDUS BALTI JA SKANDINAAVIA RIIKIDES.

FOREIGN TRADE IN BALTIC AND SCANDINAVIAN COUNTRIES.

Väliskaubandusbilansi halvenemine k. a. ilmes eranditult kõigis Balti ja Skandinaavia riiges ning Šveitsis ja Hollandis, kus toimus rahaväringu alandamine. Nii oli väliskaubanduse passiivsus (milj. vast. maa valuutas):

	1937. a. I p.	1936. a. I p.
Šveits	350,7	145,8
Holland	217,0	149,4

Väliskaubandusbilanssi k. a. ei suutnud parandada ka Läti, vaatamata teatud soodustusele seoses hiljutiteostatud rahaväringu alandamisega. On iseloomsuv, et väliskaubandusbilanss k. a. esimesel poolal osutus passiivseks eranditult kõigis Balti ja Skandinaavia riiges. Kuid m. a. esimesel poolal oli väliskaubandusbilanss passiivne

vaid Rootsis, Taanis ja Norras, kus sissevedu ületab peagu alati väljaveo, ja Eestis, kus passiivsus osutus väikeseks.

Arvestades väliskaubanduse passivasaldo ja käibe vahetorda nähtub, et väliskaubandusbilanss Soomes, Norras ja Rootsis osutus Eesti omast ebasoodsamaks. Balti ja Skandinaavia riigest osutus väliskaubandusbilanss k.a. ebasoodsaimaks Soomes ja vähemebasoodsaks Leedus.

Väliskaubandusbilansi kujunemine (milj. vastava maa valuutas — passiva, + aktiva.

	1937. a. I p.	1936. a. I p.
Soome	-701,8	+ 49,7
Norra	-267,9	-118,6
Rootsi	-153,1	- 98,0
E e s t i	- 9,8	- 1,7
Taani	- 95,3	- 17,8
Läti	- 5,0	+ 1,4
Poola	- 12,4	+ 23,2
Leedu	- 0,9	+ 23,7

Selline kõigis Balti ja Skandinaavia riiges k.a. avaldub väliskaubandusbilansi halvenemine ei ole tingitud ekspordi kahanemisest. Viimane osutas k.a. väärtuse järgi kõigis nimetatud riiges edasist suurenemist. Seejuures oli ekspordikasv kõigis neis mais (peale Soome ja Leedu) intensiivsem kui aasta tagasi. Eestis, kus ekspord väärtuse järgi m.a. I poolel võrreldes 1935. a. suurenes vaid 4%, tõusis k.a. 13%. See tähendab, et bilansi halvenemine toimus sisseveo intensiivsema tõusu tõttu. Isegi Taani, kus sissevedu suurenes vähem kui üheski teises Balti või Skandinaavia riigis, vedas k.a. I poolel sisse $\frac{1}{4}$ võrra enam kui samal ajal eelmisel aastal. Eesti vedas sisse $\frac{1}{3}$ võrra enam. Selline sisseveotõus väärtuse järgi ei ole tingitud ainult tunduvalt Balti ja Skandinaavia riikide poolt sisseveetavate kaupade hindade tõusust maailmaturul, vaid ka sisseveokoguse suurenemisest. Seejuures igal pool suurenes peamiselt masinate, mineraalide, mitmesuguste seadiste jne. sissevedu, nagu Eestiski. Muude Balti ja Skandinaavia riikide kohta, kus sissevedu väärtuse järgi osutas eriti tunduvalt kasvu, on huvitav märkida näitena Norrat ja Leedut. Norras suurenes masinate, liiklemisvahendite ja laevade sissevedu k.a. I p. 143,6 milj. N. kr-le 77,5 milj. N. kr. vastu samal ajal eelmisel aastal.

Laevade sissevedu suurenes omaette 21,9 milj. 75,4 milj. N. kr-le, s.o. enam kui kolm korda. Seoses maailmalaevandusolukorra paranemisega ostis Norra tänava välismaalt 14 aurulaeva 16 886 br.-reg. tn ulatuses ja 36 mootorlaeva 223 862 br.-reg. tn ulatuses. Leedu suurendas omakorda tänavu võrreldes mullusega kolmekordselt masinate, raudtoodete ja raua sissevedu.

Balti ja Skandinaavia maade väliskaubanduse areng 1935—1937. a. I poolaastal (väärtuselt).

Development of Foreign Trade of Baltic and Scandinavian Countries during First Half Year of 1935—37 (Value).

	Miljonites vastava maa valuutas. In Mill. of Corresponding National Currencies.			Suurenem. (+) vähenemine(-) Increase (+) Decrease (-) %	
	1937	1936	1935	1937 (1936 = 100)	1936 (1935 = 100)
1. Läti	212,2	105,6	98,8	+ 101	+ 7
2. Norra	1032,5	741,6	660,0	+ 39	+ 12
3. Soome	7554,6	5690,7	4787,6	+ 33	+ 19
4. Rootsi	1839,5	1411,2	1246,8	+ 30	+ 13
5. Poola	1176,8	940,8	859,0	+ 25	+ 10
6. Eesti	93,7	76,3	67,0	+ 23	+ 14
7. Taani	1598,5	1338,6	1253,8	+ 19	+ 7
8. Leedu	188,1	161,1	136,2	+ 17	+ 18

KAIVE — TURNOVER.

1. Läti	212,2	105,6	98,8	+ 101	+ 7
2. Norra	1032,5	741,6	660,0	+ 39	+ 12
3. Soome	7554,6	5690,7	4787,6	+ 33	+ 19
4. Rootsi	1839,5	1411,2	1246,8	+ 30	+ 13
5. Poola	1176,8	940,8	859,0	+ 25	+ 10
6. Eesti	93,7	76,3	67,0	+ 23	+ 14
7. Taani	1598,5	1338,6	1253,8	+ 19	+ 7
8. Leedu	188,1	161,1	136,2	+ 17	+ 18

SISSEVEDU — IMPORTS.

1. Läti	108,6	52,1	53,1	+ 108	- 2
2. Norra	650,2	430,2	382,8	+ 51	+ 12
3. Soome	4128,2	2820,5	2402,0	+ 40	+ 17
4. Leedu	94,5	68,7	61,5	+ 38	+ 12
5. Eesti	51,7	39,0	31,2	+ 33	+ 25
6. Rootsi	993,8	755,6	675,6	+ 32	+ 12
7. Poola	594,6	458,3	416,4	+ 30	+ 10
8. Taani	846,9	678,2	646,4	+ 25	+ 5

VALJAVEDU — EXPORTS.

1. Läti	108,6	53,5	45,7	+ 94	+ 12
2. Rootsi	840,7	657,6	571,2	+ 28	+ 15
3. Norra	382,3	311,6	277,2	+ 29	+ 12
4. Poola	582,2	482,0	442,6	+ 21	+ 9
5. Soome	3426,4	2870,2	2874,7	+ 19	+ 21
6. Taani	751,6	680,4	607,4	+ 14	+ 8
7. Eesti	42,0	37,3	35,8	+ 13	+ 4
8. Leedu	93,6	92,4	74,7	+ 1	+ 24

Sisse- kui ka väljaveo poolest omab eris seisundit k.a. I poolel Läti. Sisse- kui ka väljavedu väärtuse järgi suurenesid Lätis tänava umbes kahekordselt (sissevedu pisut enam kui väljavedu). Teisis mais pärast rahavääringu alandamist selline ekspordi kui ka impordi juurdekasv väärtuse järgi ühe aasta jooksul tavaliselt ei avaldunud. Isegi Šveitsis ja Hollandis, kes Prantsuse eeskul jul järgnesid Lätiga üheaegselt ja alandasid

omi vääringsid, suurenesid sisse- ja väljavedu väärtuse järgi väiksemal määral. Väljavedu väärtuse järgi tänavu I poolal võrreldes mullusega suurenes šveitsis 46%, Hollandis 67%. Sissevedu suurenes šveitsis vastavalt 71,1% ja Hollandis 60%. See ei tähenda, nagu õnnestunuks Lätil arendada väliskaubanduskäivet ühe aasta jooksul raha-

vääringu alandamise puhul intensiivsemalt kui teised maad samadel puhkudel. Tuleb nimelt arvestada asjaolu, et nn. eksportklausli tõttu, näit. m. a. I poolal sisseveo puhul maksti ja väljaveo puhul saadi keskmiselt 30—35% enam, kui seda osutavad ametliku kursi järgi arvutatud statistilised andmed väliskaubanduskäibe kohta.

MOOTORSÕIDUKID LIIKLEMISEKS 31. AUG. K. A.

MOTOR VEHICLES ON AUG. 31. 1937.

Mootorsõidukite registreerimisasutiste andmeil oli mootorsõidukid liikvel 31. augustiks:

	Tallinn	Tartu	Narva	Harjumaal	Virumaa	Järvamaal	Läänemaal	Soomemaal	Pärnumaal	Viljandimaal	Tartumaa	Võrumaa	Valgamaal	Põlvemaal	Kokku	31. VIII 37	31. VIII 36
Sõiduautod . . .	1274	250	58	141	156	97	58	80	169	162	128	86	50	38	2697	2359	
Autobused . . .	69	17	9	14	20	7	7	10	27	24	33	14	6	3	260	246	
Veoa autod . . .	724	168	31	116	144	70	69	87	195	134	188	92	38	32	1938	1638	
Mootorrattad . .	571	185	20	136	194	105	108	29	212	177	172	113	50	39	2081	1479	

Mootorsõidukid tuleb meil iga aastaga järjest enam liikvele. Sõiduautode arv on tänavu viimasel augustil suurem l. a. vastavast arvust 338 auto ehk 14,3% võrra. Sealjuures võeti aasta algusest septembrini tarvitusele uusi sõiduautosid arvult 390. Seega on uusi autosid üldse liikvelolevate sõiduautode hulgas 14,4%. Need autod olid peamiselt pärit saksa, ameerika ja inglise firmadelt, esimesed moodustavad üldarvust 32,3%, teised 27,4% ja kolmandad 11,2%. Need sõiduautod tulid liikvele $\frac{2}{3}$ osas Tallinnas. Ligi pool sõiduautode üldarvust asub Tallinnas ja suurem osa sõiduautode juurdekasvust jäi ka Tallinna, nimelt tõusis arv Tallinnas augusti viimasel päeval 1274-ni eelmise aasta 1179 vastu. Tartus oli sõiduautosid tänavu 250 eelmise aasta 221 vastu. Ka maades suurenes autode arv ligikaudu 20—50%. Sõiduautodest oli tänavu taksiautosid 642 ehk 23,8% sõiduautode arvust; eelmisel aastal 617.

Veoa autod arv kasvas aasta jooksul tänavu viimase augustini 1938-ni eelmise aasta 1638 vastu, suurenedes 350 auto ehk 21,3% võrra. Uusi veoaautosid tuli aasta algusest

septembrini liikvele 224, mis moodustab veoaute üldarvust 21,3%. Uutest esmakordselt tarvituselevõetud veoauteodest jäi $\frac{1}{3}$ Tallinna. Üldse on Tallinn asukohaks 36,4% kogu veoauteodest, sealjuures suurenes veoaute arv Tallinnas 603-lt 724-ni. Suurema veoaute arvuga esineb teisist Pärnumaal ühes linnadega. Veoaute arv suurenes kõigis maades ja linnades. Uutest liikvelelastud veoauteodest olid pooled pärit ameerika firmadelt, saksa firmadelt 13,5% ja inglise — 17,0% kogu uutest veoauteodest.

Autobuste arv oli tänavu aug. lõpul suurem eelmise aasta samast ajast 25 ehk 10,2% võrra. Autobustest asub Tallinnas 26,5% üldarvust. Uusi autobusi aasta algusest septembrini tuli liikvele 35, milledest 13 jäi Tallinna.

Mootorrataste arv kasvas tänavu enam kui ükski teine mootorsõidukiliik. Nende arv tänavu aug. lõpul ületab vastava arvu eelmisest aastast 602 ehk 40,7% võrra. Suurem osa mootorratast — 25,8% — asub Tallinnas. Mootorrataste üldarvus on korviga mootorrattaid 257 ehk 12,3%.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

■ Pärnu Kala- ja Meremeeste Seltsi liige A. Toll teatas Majandusministeeriumile, et tema kavatseb omandada räimepüügiks uut

tüüpi räimepüüginooda, nn. „Zeeseenoota“, millega kalastatakse ulgumerel, vedades seda noota ühe või kahe mootorpaadi

abil. Neid nooti tarvitavat Poolas ja Saksas heade tagajärjedega; meil oleks see aga esimene ja uudne püügiviis. Et sääraseid püüginiseid meil ei valmistata ja püügiviis ise ka uudne, lubas Majandusministeerium kõnealoleva nooda osta ja sisse vedada tollivabalt.

■ Impordi reguleerimiskomisjoni istangul 23.IX k. a. anti luba Sindi Tekstiilvabrikute ühisusele, „Estonia“ villavabrikule, Tartus, A./S. Vennad Tofer, Kreenholmi puuvillasaaduste manufaktuuri o/ü., Narva linaketramise manufaktuuri o/ü. ja A./S. „Eestisiid“ osta mitmesuguseid masinaid ja seadeid ettevõtete seadiste uuendamiseks ja täiendamiseks koguväärtuses 54 400 kr. Ostud teostatakse Inglise ja Saksast. Komisjon, nagu varengi, ei leidnud võimalikuks lubada trikotaažtööstuse masinate oste, kumal alal on meil märgatavad juba üleinvesteeringused.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ Laekvere Piimaühingule, Virumaal, Paasvere vallas, turbatööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölit. Jõuandjaks 8 hj. lokomobiil. Valmistatakse „Teo-Schmidt'i“ süsteem. turbamasinaga kütteturvast.

■ T. Varikule, Tallinnas, Võrgu 3 kala-konservimistööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölit. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugu kalakonserve.

■ Suure-Jaani alevivalitsusele, Suure-Jaanis, Viljandimaal, elektri jaama ja jahuveski sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölit. Jõuandjaks 35 hj. diiselmootor ja 8 hj. veeturbiin. Jaam annab valgust Suure-Jaani alevikule ja saeveskis jahvatatakse teravilja.

■ L. Kahn'ile, ja R. Klaus'ile, Pärnus, Brackmanni 17 kohvitööstuse „Viktoria“ sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölit. Jõuandjaks 4 hj. elektrimootor. Valmistatakse põletatud ja jahvatatud kohvi.

■ A./S. Eesti Turbatööstused, Ellamaal, Harjumaal, asuva elektrijõujaama katlamaja juurdeehituse teostamiseks ja sisseadmiseks. Juurdeehituse teostamisel võimaldub jõujaama täiendada ühe 400 m² küttepinnaga aurukatliga.

■ K. Dethloff'ile, Tallinnas, Maakri 23 asuva värvimis- ja keemilispuhastustöökoja täiendamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 18 töölit. Jõuandjaks aurumasin 40 hj. ja elektrimootor 2,5 hj. Värvitakse ja puhastatakse igasugu riideid, kangaid ja lõngu.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahiturg 15—23. IX oli kindel ning teatava tõusutendentsiga mitmeil veosaladel.

Viljaveol oli nõudmine tonnaaži järele suur, ning kuna tundus puudust vabast tonnaazist, nähtasid prahid ses veorühmas tõusu võrreldes eelmiste nädalatega, jõudes mõnedel turgudel tasemeni, kus nad ei ole olnud viimase 10 a. jooksul. L.-Ameerikast maksti S. Lorenzo-Antverp./Rotterdami 34/6—35/-, Inglise valit. sadamaisse 36/-—36/6. Kanadast ja P.-Ameerikast tõusid prahid: St. Lawrence—Inglise/Kont. 4/6—4/9 per. qr. ja P.-Ameerika Gulfi sadamaist 6/- per. qr., mis on tunduvalt parem eelmisist. Musta mere Vene sadamaist oli veoks tonnaaži nõudmi-

ne suur ja hinnad tõusid 23/-—24/- per. tn. Doonau prahid oli 28/-—30-. Austraaliast maksti Victoria-Inglise 48/-. Lühimaade viljavedudel ilmusid turule Danzigist Nordi mere sadamaisse veod ning maksti keskmiselt 6/- kuld per. tn. Ka teised üle-ookeani vedude hinnad kõvenesid vastavalt: Kuuba suhkrust Euroopasse maksti 27/6, riisist Saigonist Inglise 52/-; oad Dalny-Rotterdam 49/-.

Vahemere Basseini veohinnad olid ka kindlad. Püsiv nõudmine kestis maakide ja fosfaatide vedudel P.-Aafrika ja Hispaania sadamaist, kusjuures maksti: Huelva-Antverp. või Rotterdam 16/-—16/6; Tunis-Rotterdam

16/6—17/-; Sfax-Antwerp/Ghent 15—15/6; Bona—Middlesborough 16/6—17/6; Bilbao-Tyne 12/6. Puuvillaseemnete uus lõikus andis tehinguid, makstes Hulli 22/-, Londoni 24/- per. 60 kub. ja mullapähklite veol hind kõikus 49—52/- sadamate järgi.

Süteveohinnad püsisid endised, isegi osalise lõdvenemistendentsiga kaugemal veoturgudel, mis nähtus vahel kerkib esile teiste vastava turu prahtide tõusul. Kuid Euroopa turgudel püsisid hinnad. Bristolil Kanalil maksti: Aleksandriasse 11/6—12/-; Gibraltari 10/6, Oportosse 11/6, Lissaboni 10/6, Bordeaux'e 8/6, Roueni 6/-6/6. Inglise ida rannast maksti Taani sadamaisse 7—8/0, Balti mere sadamaisse 8/-9/6. Sütevedu Danzigist oli võrdlemisi elav ning maksti: Antverpenisse 7/-7/6, Rouenisse 11/-11/6, Bordeaux'e 15/-15/3.

Metsaveol kestis edasi kindel tendents. Andmete järgi on veel rohkesti vedada metsa kõigist Balti-Valge mere maist, mistõttu sesooni lõpupoole ennustatakse veelgi tõusu. Seejuures arvestavad laevad muidugi veel talvist tekklaadungit, mis hakkab varsti maksma. Viimase aja prahtidest metsaveo alal toome:

525 Std. DBB Riia ja Liibavi — W. Hartlepool	£ 1475.—
700 std. propse Riia — Hull	55/—
620 std. propse Riia — Immingham	52/6
1500 Std. Arhangel — Holland	75/—
225 Std. Danzig — Sharpness	69/—
700 Std. Leningrad — Gr. Yarmouth	65/—
000 Std. Björnborg — Tyne	53/3
650 Std. Trangsund & Björko — Le Havre	67/—
500 Std. Arhangel — Shoti West C.	85/3
1100 Std. Uleaborg — W. Hartlepool	56/—

Ajalepinguprahid suuremale tonnažile kõvenesid samuti. Näit. maksti: 8000 dw. tn. laevast 8/6 ühest L.-Ameerika ringreisust; 3800 tn. laev 2,50 doll., 12 kuu peale V.-India sõidud; 8300 tn. laev 9/3 kahe Musta mere reisu peale; 1300 dw. tn. laev 12 kuu peale 12/0 per. dw. tn.; 8400 tn. laev 40 päeva Jaapanisse sõiduks 15/- per. dw. tn. Üldiselt maksti suuremast tonnažist lähema aja peale 9/6—10/6 per. dw. tn ja pikemaks ajaks 7/-8/6- per. dw. tn. Väiksemaist laevadest 2/-3/- rohkem, kuid viimaste järgi oli nõudmine väiksem.

Laeva müügiturult võiks tuua: A.-l. „Almastos“ 10 135 dw. tn., ehit. 1914 müüdi Saksa £ 62.000/aug. 1936 müüdi see laev £ 20 000 eest a./s. „Lyras N“, 5030 dw. tn., ehit. 1919, müüdnud Prantsusse £ 35 000. A.-l. „Lexa Maersk“ 1220 dw. tn., ehit. 1914, müüdi 16 000.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võihinna liikumine välisturul näitas m.n. tõusu edasi. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 138 š cwt l. n. 136 š vastu. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 128—130 š cwt. l. n. 126—128 š vastu. Seega kõvenes meie võihind samuti nagu taani oma 2 š cwt-lt, kuid jäi taani võihinnast siiski maha 9 š cwt-lt ehk 16 s. kg-lt. Meie eksportvõihinna-noteering paranes 187 s-le kg franco saatejaam, s. o. 3 s. kg-lt, võrreldes l. n. noteeringuga. Turutendents rahulikum.

Kuigi võiturseisundi kujunemiseeldused on praegu veel soodsad, näib olevat tõenäoline, et võihinna üldine tase ei tõuse enam nii ulatuslikult lähemal ajal. Ookeanitaguseist maist hooajaliselt suurenev pakkumine esineb kahtlemata hindade tõusu pidurdajana.

Seejuures võime loota aga siiski kõrgemat võihinda kui m.a. viimasel veeraundil.

Võitagavarade liikumine Inglises on viimasel ajal näidanud vähenemist, olles ühtlasi madalamad kui m. a. samal ajal. Nii oli võid Inglises küllmutusmajades k. a. 11. sept. 817 000 kasti m. a. sama aja 1 036 000 kasti vastu. 1935. a. sept. keskel oli võitagavarade seis 871 000 kasti. Seega on tänavu võitagavarade seisu kujunemine toimunud madalamal tasemel, mis on mõjunud osaliselt ka võihindade liikumisele soodustavalt.

Või sissevedu Inglisse oli augustis 790 352 cwt, suurenedes seega 7% võrreldes l. a. sama kuuga. Või sissevedu suurenes peamiselt impeeriumimaaude väljaveo suurenemise tõttu, kuna näit. sissevedu tõusis Uus-Mere-

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 4.	20/IX 26/IX		13/IX 19/IX		% +-	August		English Nomenclature see No. 4.	20/IX 26/IX		13/IX 19/IX		% +-	August									
	1937		1937*)			1937 1936			1937		1937			1937 1936									
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. notee-ringute järgi (kr. kv))																							
1. Rukis	16,00	16,50	-3,0	16,25	12,38			81. Searasv, sulatamata	115	116	0	115	100										
2. Nisu	23,00	23,50	-2,1	23,00	18,75			82. " sulatud	140	140	0	140	120										
3. Oder, södda	15,50	10,00	-3,1	17,00	—			83. Loomarasv, sulatamata	60	60	0	65	55										
4. Kaer	14,50	14,50	0	15,00	12,00			84. " sulatud	75	80	-6,2	80	65										
5. Rukkijahu	17,05	17,55	0	17,95	14,53			85. Heeringad	50	50	0	55	60										
6. Rukkipüül	25,25	25,25	0	25,25	20,90			85-a. " Eesti erivalik	—	—	—	—	—										
7. Nisupüül (kõrgem sort)	43,00	43,50	-1,1	43,50	45,00			86. Räimel, värsked	—	25	—	14	25										
8. Kartulid, söögi	—	—	—	—	—			87. Kilud, värsked	—	50	—	81	25										
9. " tööstuse	—	—	—	—	—			88. Ristikhein	6,1	6,1	0	6,5	5,2										
10. Kartuliõrklis	24,00	23,00	+4,3	23,00	27,00			89. Aasahein	4,9	4,9	0	4,8	3,7										
11. Juust, šveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,25	1,25			90. Põletispund, kase (m ³)	845	845	0	845	845										
12. Taimevõi (kg)	0,88	0,83	0	82,50	75,00			91. " männi	563	563	0	563	523										
13. Suhkur	46,13	46,26	-0,3	46,26	42,75			92. Petroleum (lt)	16	16	0	16	12										
14. Sool	2,80	2,80	0	2,80	2,50			PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.															
15. Riis, Burma II	46,50	46,50	0	46,50	45,00			Rukis — (kr. kv.)															
16. Tee, or. Pek., Tselon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75			93. Hamburg (La Plata)	—	—	—	—	9,15										
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	4,88			94. Chicago	11,84	11,45	+3,4	11,41	11,59										
18. Kakao, hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10			95. Winnipeg.	12,99	12,61	+3,0	12,53	9,48										
19. Heeringad, S. Matties (tünn)	51,50	51,50	0	51,50	47,00			Nisu — (kr. kv.)															
20. " Maifuls	55,50	55,50	0	55,50	51,50			96. Hamburg (Manitoba I)	20,78	19,97	+4,0	20,00	16,31										
21. Palgid, kuusk, määnd (tüm)	20,00	20,00	0	20,00	18,50			97. Liverpool	17,68	17,29	-2,0	16,06	14,59										
22. Paberipuu (rm)	8,00	8,00	0	7,50	6,00			98. Chicago	14,14	13,57	-3,4	15,84	14,73										
23. Saet, mat., määnd u/s (tüm)	48,00	48,00	0	48,00	30,25			99. Winnipeg.	17,10	16,88	-2,5	19,78	13,36										
24. Taliakivid (1000 tk.)	47,00	47,00	0	47,00	45,00			Mais — (kr. kv.)															
25. Silikaakivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	41,50	39,50			100. Chicago	15,53	13,56	+14,5	13,02	15,91										
26. Tsement (tünn 170 kg.)	5,85	5,85	0	5,85	6,45			Piin lahtiselt Tallinn (snt. lt)															
27a. Ts. em. paberkot. (170 kg.)	5,15	5,15	0	5,15	—			101. I v. piimakauplustele	11,5	11	+4,5	11	10										
27b. Lubl	2,20	2,20	0	2,20	2,77			102. I v. piimatööstustele	10,5	10	-5,0	10	9										
28. Tsinkvalge (kg)	0,59	0,64	-7,8	0,64	0,42			103. II v. piimakauplustele	10	9,5	+5,3	9	9										
29. Ooker (kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,25			104. II v. piimatööstustele	10	8,5	+5,9	8	7,5										
30. Värsid	65,00	65,00	0	65,00	72,00			Või. (snt. kg)															
31. Linaseemne, eli tootmiseks	15,50	20,00	-22,5	—	18,50			105. Tallinn	187	184	+1,0	153	158										
32. Ölikoogid, linaseemne	12,75	12,75	0	12,50	—			106. Kindlustatud hind	145	145	0	145	130										
33. Nisukliid	11,00	10,00	+10,0	10,00	—			Londons.															
34. Superfosfaat, 18-20%	—	5,05	—	5,05	4,85			107. Taani	246	242	+1,7	225	226										
35. Kaalisool, 40%	—	11,63	—	11,48	—			108. Eesti	—	—	—	—	193										
36. Fosforiid, eesti	—	3,25	—	3,25	3,15			109. Läti	—	—	—	—	203										
37. Nitrofoska	—	—	—	—	—			110. Leedu	—	—	—	—	200										
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	14,00			111. U-Meremaa	—	208	—	208	211										
39. Teras, vedru	30,00	30,00	0	35,00	24,00			Manchesteris.															
40. Ingliština	550,00	550,00	0	550,00	445,00			112. Taani	252	248	+1,0	232	231										
41. Saetina	51,00	51,00	0	51,00	39,00			113. Eesti	230	226	+1,8	214	206										
42. Vaseplekk, punane	235,00	235,00	0	235,00	157,50			114. Läti	230	226	+1,8	214	206										
43. " valge	195,00	195,00	0	195,00	140,00			115. Soome	240	237	+1,3	220	214										
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	69,00			116. Rootsi	240	237	+1,3	220	214										
45. Puuvillariie, bjäs (mtr)	0,61	0,61	0	0,61	0,58			Berliinis.															
46. Tallnahk, eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,55	2,45			117. Saksa margivõi	377	377	0	377	351										
47. " ameer. n. I s.	2,75	2,75	0	2,70	2,50			118. Peen meiereivõi	368	368	0	368	343										
48. Paber, rotatsiooni	23,20	23,20	0	23,20	23,20			119. Meiereivõi	357	357	0	357	332										
49. Kivisüsi, auru, Newcastle	3,15	3,15	0	3,23	2,95			120. Kopenhaagenis. — Taani	202	198	+2,0	182	182										
50. " sepa	3,00	3,00	0	3,00	—			Peekon. (snt. kg)															
51. Põlevkivi, I-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,80			121. Tallinn 60 — 72 kg I a.	92*)	96*)	-4,2	98	95										
52. Turvas	0,90	0,90	0	0,90	0,83			122. " (55,5-59,5 " ")	87*)	91*)	-4,4	99	90										
53. Põlevkiviõli	5,80	5,80	0	5,80	—			123. " (72,5-75,0 " ")	88*)	87*)	-4,6	89	86										
54. Kütiseõli, o/a. "E. Kiviseõli"	6,75	6,75	0	6,93	4,75			Londonsis (kõrgem not.)															
55. Kiviseõli	19,00	19,00	0	19,00	18,00			124. Taani	189	180	0	182	178										
56. Nafta	14,00	14,00	0	14,00	10,50			125. Eesti	178	178	0	173	164										
57. Petroleum, Ameerika	16,00	16,00	0	16,00	12,00			126. Läti	178	178	0	173	164										
58. Bens., Riigi Põlevkivi. (lt)	0,31	0,31	0	0,31	0,28			127. Leedu	178	178	0	173	164										
59. " Kiviseõli, "Estolin" (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29			128. Rootsi	189	189	0	181	173										
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)																							
60. Rukkijahu	17,5	17,5	-0,8	18	14,5			129. Iiri	191	189	+1,1	188	180										
61. Sõpuujahu	27,5	27,5	0	28	28			130. Poola	178	178	0	173	164										
62. Mann	60	60	0	50	50			Lina — Võru-Preisert.															
63. Kartulijahu	30	30	0	30	35			131. Ristna (R)	—	138	—	140	100										
64. Kartulid	3,2	3,2	0	3,9	4,6			132. Hoffsdreiband (HD)	—	129	—	131	91										
65. Suhkur	47	47	0	47	44			133. Dreiband (D)	—	120	—	122	82										
66. Sool	5	5	0	5	5			134. Ordin-dreiband (ÖD)	—	111	—	113	71										
67. Piim, lt II valik lahtine	12	11	+0,1	11	11			135. L.-ordin.-dreib. (LOD)	—	102	—	104	60										
68. Lanavõi	200	190	+5,8	170	169			136. Takuprakk (H)	—	93	—	95	48										
69. Kõõgivõi	180	175	+2,9	169	168			Mujal Eestis.															
70. Koar, röösk (liter)	100	100	0	103	110			137. Ristna (R)	—	136	—	138	99										
71. " hapu	100	100	0	100	98			138. Hoffsdreiband (HD)	—	127	—	129	90										
72. Kanamunad (paar)	9	9	0	11	8			139. Dreiband (D)	—	118	—	120	81										
73. Sealiha, keedulaha	100	100	0	100	91			140. Ordin-dreiband (ÖD)	—	109	—	111	70										
74. " praeliha	110	110	0	112	100			141. L.-ordin.-dreib. (LOD)	—	100	—	102	59										
75. Loomaliha, supiliha	55	55	0	55	51			142. Takuprakk (H)	—	91	—	93	47										
76. " praeliha	70	75	-8,7	78	85																		
77. Vasikalaha, esim. veer.	55	55	0	53	50																		
78. " tag.	70	70	0	60	65																		
79. Lambaliha, esim. veer.	55	65	-15,4	69	54																		
80. " tag.	60	70	-14,8	74	59																		

*) fr. Rakvere; *) ühes teedemaksuga; *) 27./IX-8./X; *) 20./IX-26./IX. *) suurtüügil 6./IX-12./IX.

maalt 48% ja Austraaliast 29%. Taanist, N. Venest, Rootsist, Eestist, Leedust ja Ungarist suurenes või sissevedu samuti. K. a. esimese kaheksa kuu vältel on imporditud võid Inglisse 6 551 355 cwt, s. o. pisut vähem kui l. a. samal ajal. Sissevedu on näidanud vähenemist impeeriumaist, kuna väljastpoolt impeeriumi — suurenenud. Sisseveetud võikogusest on läinud re-ekspordina: k. a. esi-

mesel 8 kuul Inglisest välja 63 156 cwt l. a. sama ja 50 456 cwt vastu.

Siseturul maksus m.n. või s.kg.:

Tallinnas	lauavõi 200—210 s.,	kõõgivõi 175—185 s.
Tartus	" 195—205 "	" 150—163 "
Pärnus	" 195—200 "	" 160—170 "
Valgas	" 200—215 "	" 175 "
Rakveres	" 200 "	" 150—165 "
Narvas	" 200 "	" 165—175 "

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhindade liikumises võib vältsturul panna tähele püsivat taset, mille tagajärjel ka meie eksportjuustu hinnanoteering jäi sel korral endiseks. „Võieksporti“ poolt esitatud ettepanek kvaliteediklasside hinnavahede reguleerimiseks tegelikkude turuhindade kohaselt võetakse kaalumisele järgmisel noteerimiskomisjoni koosolekul. Seega kehtivad samade vahedega endised hinnad (šveitsi eksportjuustu-hind riikliku juurdemaksuga s. kg. franko Tallinn)

12 A	110 s. kg	12 B	102 s. kg
11 A	105 „ „	11 B	98 „ „

Siseturujuustule noteeriti samuti endised hinnad:

šveitsi juust	125 s. kg
hollandi juust	100 „ „
backsetini juust	100 „ „
konservjuust	130 „ „

Juustukaubanduse läbikäik maailmas näitab tänavu laienemist. Nii on maailma

tähtsamasse juustu-importmaasse, s.o. Inglisse, veetud juustu augustis 267 190 cwt l. a. sama kuu 173 869 cwt vastu ehk 54% enam. K. a. esimesel 8 kuul ulatus sissevedu 1,88 milj. cwt-le, mis on suurem l. a. sama aja sisseveost 11%. Peamisiks inglise juustuturu varustajaiks osutuvad impeeriumimaad, kust sissevedu oli tänavu 1,66 milj. cwt.

Kuna võihinnatase viimasel ajal on näidanud tunduvalt tõusu ning selle tagajärjel ka piimahind, on juustuhind jäänud aga püsima. Selle tagajärjel on juustutootmine meil surutud raskemasse seisundisse kui varem. Kui arvestada, et juustuhinna liikumine on palju vähem seoses pakkumise kujunemisega ning muutub palju aeglasemalt kui võihind, võib praeguse võihinna püsimisega juustutootmine meil väheneda. Samuti on seisund kondenspiimatootmises. Piimasaaduste tootmise mitmekesistamise mõttes oleks tarvilik hoida ka väiksemate alade tähtsust.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsis m.n. endiselt kindel tendents. Eesti peekoni kõrgemat sorti noteeriti Londonis endiselt 100 š tsentn. m. a. 87 š vastu. Seega on k. a. peekonihinnanoteering kõrgem m. a. samaaegselt noteeringust 13 š ehk 15%.

Peekonsigade I sordi hinnaks noteeriti 92 s kg, mis on madalam eelmise nädala omast 4 s. Võrreldes eelmise aasta sama-

aegse noteeringuga on praegune noteering kõrgem 2 s.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	92	87	81	Siseturu hinnad
55,5—59 „	87	83	77	
72,5—75 „	87	83	77	
75,5—80 „	83	81	76	

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M.n. veiseid turustati laatade mõjul ainult üksikuil päevil rohkesti, kuid nädala kokkuvõttena oli pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine ning hinnad püsisid eelmise

nädala piires. Suurmüügil maksus veiseliha:

Suured pullid: nuumatud 44—47 s. ja keskmised 42—44 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 40—

44 s., keskmised 35—40 s. ning lahjad 30—35 s. kg.

Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 28—30 s. ning väiksemad 22—25—29 s. kg.

Mullikalaha: rammusail 40—44 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg. Eluskaaluhinnad 28—29 s. kg.

Lehmaliha: nuumatul 47—50 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg. Lehmade eluskaaluhinnad sõltuvalt rammususest 15—21—32 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha-kilo hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 10—12 s. ja lehmadel 12—14 s., nii saame nn. tapakaaluhinna.

Vasikate pakkumine väike. Nädalas turustati vaid 277 vasikat. Nõudmine keskmine. Kauba vähesuse tõttu püsib hind endine. Tapetud vasikad ühes nahaga maksuvad: nuumatud ja suuremad 80—85 s., keskmised 70—80 s. ja lahjad 55—60 s. kg. Elusvasikad nimetatud sortide järgi 35—50—54 s. kg.

Lammaste pakkumine suur. Nõudmine elav. Hindu mõjustab sageli päeviti väga suur pakkumine. Nädala keskmiselt maksusid rammusad tapetud lambad 45—54 s., keskmised 40—45 s. ja lahjad 38—40 s. kg. Eluslambad 25—33 s. kg.

Eksportlambaliha-notering nõrgenes 5 s. kg-lt. Nii maksub eksportlambaliha nüüd 70—75 s. ning eluskaaluga franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sigade pakkumine suurenes. Nõudmine keskmine. Hinnad nõrgenesid. Tendents selgusetu. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 85—87 s., lihasead 83—85 s.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine välisturul tõusis m. n. edasi. Vastavalt hindade paranemisele tõusis ka meie eksportmunade hinnanoteering 110 s-le kg e. n. 100 s vastu. Samuti paranes siseturumunade hinnanoteering 70 s-le kg l. n. 60 s vastu. Noteeritud hinnad kehtivad franko kogumispunkt, s. o. hind, mida tootjail on õigus saada munade vastuvõtjailt.

Kanamunahindade liikumine aasta teisel

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a. 1. I kuul 28./IX	1936. a. 1. I kuul 27./IX	1935. a. 1. I kuul 29./IX
	20./IX 1937	13./IX 1937			
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	354,7	464,5	9297,4	8185,8	8278,4
Sellest:					
Saksa . . .	255,1	330,2	3666,1	3250,4	3160,0
Inglise . . .	99,6	134,3	5555,8	4801,9	4800,7
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	972	2124	31308	34558	39449
Sellest:					
Inglise . . .	262	252	4026	16699	21625
Saksa . . .	720	872	27212	18766	18113
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	72,9	67,2	1539,2	1725,4	1694,7
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	73,8	208,4	5013,9	6197,2	4289,3
Sellest:					
Inglise . . .	11,0	—	1716,6	2685,4	2880,1
Belgiasse . . .	—	—	201,5	231,9	70,3
Soome . . .	—	—	288,8	455,1	134,9
Saksa . . .	62,8	208,4	2075,8	1149,2	1092,3
Prantsusse . . .	—	—	532,3	1681,2	10,3

ja rasvasead 80—82 s. kg. Eluskaaluhinnad 62 s. kg.

Liha hinnad teiste linnade turgudel (s. kg.)

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	85—100	40—60	50—60	50—65
Pärnu	95—110	50—75	55—60	55—60
Valga	100—110	55—63	45—50	55—60
Narva	100—110	45—50	45—50	55—60
Võru	90—110	45—55	45—50	50—60

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 90 s. kg., vasikanahad 5,75—6,00 kr. tk. ning suuremad kaalus üle 3,5 kg ühe kg. hind 1,70 kr., lambanahad sõltuvalt vilja pikkusest 2,5—4,5 kr. tk., hobusenahad ühes saba ja lakaga 13—15 kr. tk.

poolle toimub tavaliselt Inglises hooajaliselt tõususuunas. Tänavu on olnud hindade kõvenemine intensiivsem, kuna nõudmine munade järele majandusseisundi paranemise tõttu on suurenenud.

Kanamunade sissevedu Inglisse oli k. a. augustis 2 217 271 s. sada, s. o. 17% suurem kui m. a. samal kuul. Saadetised suurenesid peagu kõigist euroopa maist, arvatud välja Rumeenia ja Eesti. K. a. esimesel 8

kuul imporditud munakogus ulatub 15,7 milj. s. sajale, olles seega (m. a. 15,6 milj. s-s) veidi suurem kui m. a. samal ajal.

Kanade arvuline liikumine Inglises on näidanud tänava vähenemist. K. a. 1. juuni loenduse järgi oli kanu Inglises 69,1 milj. tk m. a. sama aja 75,2 milj. tk vastu ehk 9% vähem. Seega kavatsused ja korraldused Inglise oma maa munatoodangu tõstmiseks ei ole senini kanade arvu vähenemise tagajärjel veel märgatavad.

Kanamunade sissevedu Saksa vähenes

augustis 124,7 milj. tk-le m. a. sama kuu 145,5 milj. tk-lt. Vaatamata sisseveo vähenemisele augustis on k. a. esimesel 8 kuul Saksa imporditud munakogus 931,2 milj. tk, s. o. 40% suurem kui m. a. samal ajal. 1935. a. samal ajal imporditud munakogusest on tänavune sissevedu 44% suurem. Seega on munakaubandus maailmaturul k. a. tunduvalt suurem kui m. a. Siseturul makusid kanamunad m. n. spaar:

Tallinnas	8—10	Valgas	10—12
Tartus	9—11	Rakveres	10—12
Pärnus	8—10	Narvas	10—11

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad tõusid. Nii noteeris noteerimiskomisjon Börsikomitee juures 27. skp. järgmised hinnad: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 s. l. ja müügi: piimatööstustele 10—11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Seega on piimahinnatõus kõikidelt piimaliikidelt.

Võihinna järjekindel tõus, mistõttu kaugemalt Tallinna piima saatjatel on kasulik oma piima müüa piimauhingutesse, samuti ka piimatoodangu hooajaline langus põhjustavad piima väiksemat kokkutulekut Tallinna, mistõttu on isegi teatud määral piimast puudust tunda. Talupidajad ei suuda oma kauplustele niipalju piima anda, kui kauplused soovivad.

Tallinna kaupmeeskond määras oma vahekasu piimaliitrit 2-hele sendile ehk 20% praegusest piimahinnast. Selle vahekasu arvestamist põhjendatakse sellega, et 1 sent piimaliitrit minevat igasugusteks kuludeks, nii üürid, jää suvel, piimanõude korrashoid

jne. See kulu olevat suur seetõttu, et kauplused müüvad piima läbi ainult mõnikümend liitrit päevas. Teine sent aga läheb kaupmehe nii öelda puhtaks kasuks.

Väikemüügil makus piim linnade piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	15—18	—	14—15	11—12
Tartu	14—15	11—12	—	8—9
Narva	14	—	—	9
Pärnu	17	12	—	11
Rakvere	18	—	—	10
Valga	14	—	—	9—10
Võru	—	—	—	9—10
Haapsalu	—	—	—	7—8
Kuressaare	—	—	—	8—9

Nagu ülaltoodud hindadest näha, on ka teistes linnades peale Tallinna mitmel pool piimahind tõusnud. Kuid osas linnades, nagu Tartu ja Haapsalu, püsib piimahind ikka tasemel, mis on imberarvestatult väiksem, kui saadakse praeguse võihinna juures piimauhingutest.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Vaatamata täiesti rahuldavale kasvutingimusele lõunapoolkeramais ja endiselt jätkuvalle NSVL-u tugevale pakkumisele Inglise turul tõusid m. n. teraviljahinnad peamiselt prahihindade tõusu tagajärjel. Nii noteeriti Chicagos nädala keskmiseks nisuhinnaks 14.14 kr. e. n. 13.67 kr. vastu (tõus + 3,4%), Winnipegis 17.10 kr. kv 16.68 kr. vastu, eelm.

nädalal (tõus + 2,5%) ja Hamburgis 20.78 kr. kv, mis on 4.0% kõrgem nädal aega tagasi olevast tasemest. Sama hinnatõusu nähtus ilmneb ka rukki juures. Chicago keskmine noteering — 11.84 kr. kv — ületab l. n. 3.4% ja Winnipegi oma 12.99 kr. kv ületab l. n. 3.0%. Maisiturg püsis nädala esimesel poolal vaikne, kuna nädala teisel

poolel näitasid hinnad järsku tõusu, mistõttu tõusis nädala keskmine hind 15.53 kr. kv, mis on 14.5% kõrgem eelmisest nädalast.

Nagu eelmises nr. teatatud, pööras Põl-lutöököda sooviavaldusega Riigi Viljasalve poole viljaostu korraldamise asjus ka neilt põllupidajailt, kes jätsid oma müügi sooviavaldused varem registreerimata. Nüüd on otsustatud tulla vastu ka neile põllupidajaile ja nad võivad anda vilja ära vastavas vastuvõtupunktis ühes oma valla põllupidajatega. Põllupidajaile, kes müügi-pakkumised on esitanud, tehakse viljavastuvõtu-tähtajad teatavaks vallavalitsuste kaudu, kuna põllupi-dajad, kes pakkumist ei esitanud, peavad vastuvõttutähtpäevi ise jälgima. M. n. määras majandusminister kindlaks üksikuis vastu-võtupunktides ostuajad, millest nähtub, et ost, mis praegu teoksil, kestab okt. läbi ja lõpeb 13. nov. Jõgeval.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

L. n. muutus seemnekartulite kokkuost vastuvõtijaamades elavamaks. Iga päev tu-hi Tallinna kümne vaguni ümber seemnekar-tuleid, peamiselt majesteeti. Väiksemal määral toodi ka varast kollast ja bintjed.

Laupäeva läks esimene seemnekartulisaa-detis — 2 750 kv. — majesteeti välismaale. Teiste sortide väljavedu algab alles okt. lõpu poolel. K. n. käib kiire töö kartuliladudes edasi, sest nädala lõpul tahetakse saata välja seemnekartuleid vähemalt kaks korda nii palju kui l. n.

Laupäeval saadeti välja ka esimene saa-detis söögikartuleid — 500 kv., mis kõik läks Rootsi. Võib loota, et väiksemal määral hakkab nüüd Lääne rannast minema söögi-kartuleid Rootsi. Siiski ei ole suuri lootusi

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunahind siseturul seisab endiselt võrdle-misi madal. Samuti on ka eksportõunte ost praegu tagasihoidlik. Kuna viimasel õunte väljaveo Keskbüroo koosolekul Soome müü-davate õunte miinimumhinda alandati 5 Smk-le, on loota, et Soomes hakatakse tundma enam huvi meie õunte vastu. Müüakse ju Soomes meie tavalisi eksportõuntega sarnle-vaid õunu väikemüügil 6—10 Smk. kg.

Neil põhjusil on loota, et õunaeksport

Tegevustalustanud ostupunktides areneb ost jõudsasti ja vilja tuuakse kokku kuni 100% pakutud kogusest. Senini kokkutoo-dud vilja on kõrge kvaliteediga ja vastab täielikult ülesseatud nõudeile. Üksikuis punktides on tulnud ette mõnesid vilja ta-gasisaatmisjuhte, mille osaliseks on saanud need põllupidajad, kes töid müügil põllukui-va vilja, mis halva säilimise põhjal ei kuulu vastuvõtmisele.

Tallinna Börsikomitee noteeris 22. sept. teraviljale ja nende jahvatussaadusile järg-mised hinnad kr. kv: rukis 16, nisu 23, oder 15—16, kaer 14—15.

	Puhk ja Pojad suurveskis	A/S Rotermanni Tehased
Rukkijahu	17.50—18.50	17.80
Rukkipüül	26	24—25
Nisupüül	30—43	26—43

sügishooajal, kuna kevadine vedu Rootsi on olnud alati suurem.

Virumaal peale seemnekartulite ostetakse üksikuis jaamades ka tööstuskartuleid tark-lisvabrikulle.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-olekul 25. IX s. a. Börsikomitees noteeriti järgmised hinnad:

1. söögikartul: Lääne rannas kr. 2,00 kv.
2. seemnekartul: majesteet kr. 4,00—4,60 kv., varane kollane kr. 4,00 kv., bintje kr. 5,50 kv.

Seemnekartuli-hind vastavalt tunnusta-misklassile ja 100% eksportkõlbliku valiku eest.

3. Tööstuskartul — tarklisvabrikulle 11 s. tarklise kg. ehk 1,80—2,20 kr. kv. Tendents kindel.

järgmisel kuul muutub arvatavasti elava-maks, vähemalt okt. lõpupoolel ja seepärast võiksid põllumehed olla praegusel momendil veidi tagasihoidlikud õunte turuletoomisega. Ka siseturuhinnad võivad järgmise kuu lõ-pupoolel vähe tõusta.

Aedsaaduste hinna noteerimiskomisjoni koosolekul 24. IX 37 noteeriti järgmised hinnad:

1) õunad sügissordised, ekspordkõlblik fr. Tallinn pakkimiskuludeta 23—25 s. kg.,

2) tööstusõunad (sama alus) 18—20 s. kg.,

3) jõhvikad, ekspordkõlblikud fr. Tallinn pakkimiskuludeta 17 s. kg.,

4) sibulad eksp.-kõlblikud franko kokkuostukoht 14—15 s. kg.,

5) sigurid ekspordkõlblikud franko kogumispunkt 15—16 s. kg. Tendents: 1) õunul, laua — ootav, 2) õunul, tööstuse — ootav,

3) jõhvikaile — püsiv, 4) sibulail — püsiv, 5) sigureil — selguetu.

Aedsaaduste väljavedu 20—26.

IX 37:

Sibulad — Soome	13 350 kg
Kurgid, soolatud — Soome	900 "
Pohlad — Saksa	250 "
Õunad — Britti	1 825 "
Soome	4 191 "
Jõhvikad — Britti	2 970 "
Saksa	4 750 "

Tallinna turul maksti 27. sept. jaemüügil:

tomateist 10—25 s kg	porgandeist 8—10 " "
lillkapsast kuni 25 " "	kaalikaist 6—8 " "
sjibulaist 25 " "	sellerist 5—15 " tk.
mäerõikast 2—2,5 kr. kg	petersellist 10—15 " kimp
rediseist 5—6 s kimp	hapukurkidest 4—5 " paar
salatist 25—30 " kg	õuntest 10—25 " kg
peakapsast 4—5 " "	jõhvikaist 20—23 " "
hapukapsast 12—15 " "	pohlist 45—50 " "

KALATURG. — FISH MARKET.

Viimasel ajal merel valitsevad sagedased tormid takistasid tunduvalt kalastamist. Ainult angerjasaak oli enamvähem rahuldav tormidest kaitstud lahtedes.

L. n. kestel veeti välja kala ja kalakaupu 30 300 kg, sellest angerjat 24 200 kg, koha 700 kg, haugi 500 kg, lõhe ja iherust 1200 kg, latikat 1800 kg ja kalakonserve 1900 kg.

Angerjat läks Saksa eluskalana 17 700 kg ja värskena jääpakendis 6 500 kg.

Väljaveetud elusangerjakoguses esines peamiselt priimakvaliteediga rändangerjat (kala keskmise kaal 0,6 kg), millest kalureile maksti 120—140 s kg; värske angerja koguses oli peale rändangerja ka väike osa — ca 2000 kg — paigaangerjat (kala keskm. kaal 0,3 kg), mille hind rannikul 90—100 s. kg.

Kalakonserve (sprotid õlis) veeti välja Saksa 1700 kg ja Belgiasse 200 kg.

Siseturu-kalakaubandus arenes keskmise elavusega. Müügil oli peamiselt siseveete latikat, ahvenat, haugi j. t. sorte. Kuigi l. n. kujunes lõhesaak nõrgemaks, oli müügihinna tunda väikest langust, sest lõhekvaliteet sügisel nõrgeneb. Lõheliha muutub värvilt valkjamaks ja ühtlasi ka lahjemaks.

Kõrgemat hinda Tallinna kui ka Narva turul makstakse vaid marjakalast, milles leidub kuni 2 kg. kalamarja. Lõhehind: tervelt niisakala 120—150 s. kg., marjakala 200—250 s. kg., lõigatult kvaliteedi järgi 200—300 s. kg., lõhemari valmistatult kuni 10 kr. kg.

Tähtsamate kalasortide müügihinnad s. kg:

	Tallinn 25. IX	Tartu 25. IX	Narva 24. IX
Lõhi, värske (tervelt)	150—250	—	175—250
" " (lõigat.)	200—300	—	200
Iherus, värske	120—220	—	125—150
Slig, värske	80—120	80—90	85
Angerjas, värske	100—170	160	—
Koha, värske	100—140	60—100	90
Haug, värske	45—70	30—50	—
Latikas, värske	45—60	20—40	—
Koger, värske	45—50	—	—
Säinas, värske	—	25—30	—
Sürg, värske	—	10—15	—
Kiisk, värske	—	10—18	—
Räim, värske	18—35	28—30	20
Kilu, värske	50	—	—
Tursk, värske	20—25	—	35
Lest, värske	30—45	—	—

Räimekaubanduses valitses nõrk tegevus. Räimi tuli müügile vähe, mistõttu müügihinnad püsisid 20—35 s. kg. Ka laupäeva hommikul küsiti räimest Tallinna turul 35 s. kg., hiljem kalade sisseveo suurenemisega turule langes hind kuni 18 s. kg.

Kilusaak on äärmiselt kehv. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile vaid mõni kastitais kilu, millest maksti 45 s. kg-st, turul müügihind 50 s. kg. Narva-Jõesuus maksid ülesostjad 30 s. kg.

Soome rannikvetes püsib endiselt väga rahuldav kilusaak. Suured kogused värskeid kilu (l. n. ca 20 000 kg.) toodi meie kalatööstusse. Kiluhind 30—35 s. kg.

Tursasaak võrdlemisi rahuldav Tallinna turul maksti 20—25 s. kg.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

HOLLAND.

Veiste suu- ja sõrataud Hollandis.

Cattle Mouth and Hoof Diseases in Netherlands.

Hollandis on puhkenud raskekujuline veiste suu- ja sõrataud enneolemata suure surevus-%ga. Peagu kõik Krimpener- ja Alblasserwaardi ümbruse lehmad (Rotterdami läheduses) on taudist nakatatud. Viimaste teadete järgi on avastatud haigustumisi ka Geldersche Achterhoek'is (Hollandi idapoolses osas) ja Groningeni provintsis. Taudi senini veel tundmata tekitaja mõjub sedakorda enam loomasüdamele, mis loob lootusetu seisundi ter-

venemise suhtes. Vaatamata võetud tõkkeabinõudele ähvardab taud levida ülemaaliselt, mis juhul tagajärjed kujuneksid otse katastroofilisiks mitte ainult talupidajatele, vaid ka kogu maale, sest kuna lüpsilehmade arv Hollandis tagasihoidliku arvestuse järgi ulatub 1 000 000, tähendaks ülemaaline taudi levimine 10 milj. l piima ärajäämist päevas, mis tekitaks omakorda kahju umbes 1 milj. guldenit samuti päevas.

Kartulite väljavedu Hollandist.

Kartulite väljavedu Hollandist 1936. a. oli:

Sihtmaa	Br.-kg	Väärtus guld.
Kokku 1933	184 460 318	2 708 495
" 1934	122 195 626	3 541 264
" 1935	98 222 059	2 822 842
" 1936	253 238 701	8 418 433
Saksa	12 040 604	651 639
Belgia-Luksemburg	18 645 863	488 669
S.-Briti	70 358 281	2 117 705
Prantsuse	224 200	8 291
Gibraltar jne.	4 966 125	135 031
Portugal	3 567 808	91 522
Hispaania	6 536 626	200 320
Helveetsia	17 448 875	556 110
Prantsuse Maroko, Tanger	6 986 706	177 437
Briti-Lääne-Aafrika	979 200	19 367
Egiptus jne.	6 345 750	137 671
Prantsuse-Lääne-Aafrika	244 891	7 668
Hispaania-Maroko	2 912 160	78 839
Etiopia jne.	33 850	1 475
Portugaalia Guinea jne.	48 403	1 612
Hispaania-Lääne-Aafrika	2 526 890	70 137
Briti-Malaka jne.	63 950	2 030
Tsellon	150 230	5 523
Palestiina	1 575 350	51 261
Briti-India jne.	40 900	1 715
Hollandi-India	139 246	4 255
Briti ja Prantsuse asumaad		
Lõuna-Ameerikas	1 514 076	48 212
Curaçao	1 639 738	61 011
Argentiina	80 866 603	2 961 069
Briti, Prantsuse ja USA saad		
red Kesk-Ameerikas	1 255 118	38 498

Kolorado-putukas Hollandis.

„Rotterdamsch Nieuwsblad“ 22. skp. teatab, et ühe taluniku kartulipõldudel, 't Zand'i alevikus, Helmond'i läheduses (Hollandi lõunapoolses osas) avastati üks kolorado-putu-

— Netherlands' Potatoe Exports.

Sihtmaa	Br.-kg	Väärtus guld.
Brasillia	1 336 372	52 298
Peruu	330 000	10 800
Surinam	351 800	14 314
Uruguay	6 473 495	230 957
Venezuela	3 524 171	118 105
Boliivia	990 000	29 340

Seemnekartuleid veeti Hollandist välja 1936. a.:

Kokku 1933	71 632 697	2 498 054
" 1934	112 119 702	6 872 192
" 1935	105 724 605	6 057 334
" 1936	134 987 166	8 121 571
Saksa	10 794 710	843 913
Belgia, Luksemburg	46 780 933	2 747 310
S.-Briti	322 050	10 491
Prantsuse	63 951 250	3 813 491
Tšehhoslovakkia	456 460	37 048
Poola ja Danzig	185 500	11 479
Gibraltar jne.	73 500	2 787
Kreeka	50 000	2 600
Itaalia	4 900 550	257 212
Austria	133 200	9 032
Portugal	454 600	17 781
Hispaania	24 000	1 290
Šveits	3 621 080	152 414
Alsiir	720 300	39 012
Egiptus jne.	93 805	5 025
Lõuna-Aafrika Unioon	45 775	2 525
Hollandi-India	64 595	4 395
Argentiina	174 790	10 030
Brasillia	3 014 613	140 327
Uruguay	27 500	1 500

— Doryphore in Netherlands.

kas, millest teatati taimehaiguste uurimusetile, Wageningen'is, kes toimetab koha peal juurdlust.

LEEDU.**Leedu riigikapitali investeerimisi.***Investments of State-owned Capitals in Lithuania.*

Leedu riik paigutas 1936. a. lõpul 73,6 milj. lit. mitmesuguseisse majandusettevõtteisse. Riigi osavõtt 14 tähtsamast a/s-st moodustab 40% kogu Leedu aktsiate väärtusest, kusjuures riigile kuuluva osa suurus üksikuis ettevõtteis kõigub 14 ja 99% vahel.

Tabel näitab leedu riigikapitali osavõttu tähtsamaist majandusettevõtteist.

Ettevõtte nimi	Riigi osa		Divid. tuh. lit.
	milj. lit.	%	
Lietuvos Bankas (Leedu Pank) A/S	9,60	80,0	576,0
Zemos Bankas (Maapank)	47,98	95,96	
„Rytas“ (Kirjastus)	0,86	51,18	12,6
„Ringuva“ (Metalltööstus)	0,12	14,5	
„Maistas“ (Lihäsaadused)	6,98	88,2	
„Lietuvos Cukrus“ (Suhkrut.)	2,84	45,0	162,0
„Lietuvos Viešbutis“ (Hotell)	1,50	100,0	
„Spindulys“ (Riigitrukikoda)	1,86	90,78	68,1
Kooperacijos Bankas	2,50	88,38	
„Žuvis“ (kalandusettev.)	0,25	99,2	
„Statyba“ (Ehitusettev.)	0,35	87,5	
„Auto“	0,18	60,0	
Maapanga pantlehed	41,58		1995,3

Sellega ei piirdu veel riigi osavõtt majandusettevõtteist; nii seisavad riigi järelevalve ja kontrolli all piimasaaduste töötlemisühing „Pienocentras“ ja põllumajandusettevõtte „Lietukis“. Rida ettevõtteid on otsest asutatud riigi poolt, nagu A.-s. „Auto“, laevasõiduselts „Balti Lloyd“, A.-s. „Elektra“, milliste aktsiate enamus kuulub riigile. Edaspidi kavatses riik veelgi laiendada investeerimisi majandusettevõtteisse.

Leedu majandusteadlased näevad riigikapitali osavõttu majandusettevõtteist majandustõusu põhjust. Selle tagajärjel oleval kadunud kuritarvitused ja bürokratism ning paljud nõrgad ja laostumisele määratud ettevõtted on muutunud elujulisiks riigikapitali osavõttuga. Riigi järelevalvel on tõusnud väljaveosaaduste kvaliteet, mistõttu on tunduvalt elavnenud kaubavahetus välisriigega.

TAANI. Taani võikorraldus-seadus. — Danish Butter Trade Regulation Law.

§ 1.

1. Põllutöö- ja kalandusministril on õigus Põllumajandusnõukogu heakskiitmisel määrata maksu võikiloit, mida lastakse müügile siseturule või valmistatakse töötlemiseks omas ettevõttes.

2. Maks määratakse sääraselt, et võihind tõuseks kg-lt selle summa võrra, mis moodustab vahe Kopenhaageni võinoteeringu ja Tkr. 2.20 vahel 7/5—3/6—1937. a., ning vastavalt Tkr. 2.30 ajal 4/6—1/7—1937, Tkr. 2.40 ajal 2/7—29/7—1937 ja Tkr. 2.50 kg-lt k. a. lõpuni.

3. Peale p. 2 nimetatud maksu määratakse riigi poolt toetusena 25 ööri või-kg-lt ja piimalt — arvestatult ümber võikogusele, mida sellest võiks valmistada — ning teisilt piimasaadusilt (arvatud välja juust), mis on määratud koduturule, kuid sääraselt, et juurde-maks väheneb määral, mil noteering tõuseb üle Tkr. 2.50 kg-lt.

4. Põllutöö- ja kalandusminister võib põllumajandusnõukogu heakskiitmisel tema poolt antud erireeglite järgi vastavate kon-

trollimisabinõude tarvituselevõtmise järele punkt teises nimetatud võimaksu asemele määrata vastava maksu piima-kg-lt, mis läheb siseturule kas piimana või muude piimasaadustena.

§ 2.

1. Eelmises § nimetatud maksud ja riigitoetus lähevad erifondi, mis allub põllumajandus- ja kalandusministeeriumile ning tarvatakse ministri poolt kokkuleppel põllumajandusnõukoguga kindlaksmääratud reeglite järgi.

2. Maksude mittetasumisel võidakse neid nõuda sisse sundkorras.

3. Põllutöö- ja kalandusminister esineb eesõigustatud nõudjana nimetatud maksude suhtes Konkursiseaduse alusel. Kui mõni maksukohuslane sureb või kuulutatakse maksujõuetuks, peab vaestelaste kohus sellest kohe teatama nimetatud ministeeriumile.

§ 3.

1. Piimatavutamise suurendamiseks volitatakse sotsiaalministrit tarvitama riigisumma-

dest Kr. 3 000 000 vaeste abistamiseks piimaostmisel käesoleva seaduse kehtivuse ajal. Nimetatud summa ositatakse omavalitsuste vahel samal alusel, nagu loomaliha sisseostuks määratud summad.

2. Omavalitsused peavad raha ositamisel vaestele perekondadele arvestama eriti abisajate laste arvu.

3. Kui omavalitsus leiab tarvilikuks abiandmise otstarbekaks korraldamiseks tarvitada suuremat summat p. 1 järgi temale määratud, makstakse ülekulutus omavalitsuse kassast. Siiski on lubatud ainult väiksemad ülekulutused omavalitsusele määratud summast.

§ 4.

1. Võituru reguleerimise teostamiseks võib põllutöö- ja kalandusministeerium anda laene 3 aasta jooksul kogusummas kuni 3 000 000 kr. tingimusel, et taani piimatalituste ühingute ühisorganisatsioon (De danske Mejeriforeningernes Fællesorganisation) poolt määratakse samaks otstarbeks 2 milj. kr.

2. Need summad, millised nimetatud reguleerimisel võivad minna kaotsi, kaetakse riigi- ja ühisorganisatsiooni poolt vahekorras 3:2. Riigi poolt laenuna antud summad kannavad 2% aastas intresse.

3. Põllutöö- ja kalandusminister võib 3 aasta jooksul lähemalt määratavatel tingimustel laenata taani piimatalituste ühingute ühisorganisatsioonile riigisummadest kuni 3 milj. kr. nende kulude katteks, milliseid tehakse külmutushoonete ehitamiseks ja ülalpidamiseks, või läbi rääkides rahaministeeriumiga, ka juba olevate külmutushoonete tarvitamisel. Laenatud summadest võetakse 2% aastas ja neid makstakse tagasi igal aastal 1%. Põllutöö- ja kalandusministril on 1. hüpoteegi õigused külmutushoonetes riigi poolt antud summade ulatuses. Külmutusmaju ei tohi võõrandada põllutöö- ega kalandusministri loata ja neid

tuleb tarvitada peamiselt võihoidmiseks, kuid võidakse tarvitada ka teiste kergestiriknevate põllumajandussaaduste säilitamiseks.

§ 5.

1. Põllutöö- ja kalandusminister võib määrata, et piima ja piimasaaduste väljavedu Taanist võib toimuda ainult tema poolt eritingimusil seks volitatud eksportöride poolt.

2. Põllutöö- ja kalandusminister võib keelata piima ja piimasaaduste sisseveo Taani.

§ 6.

1. Lähemad määrused käesoleva seaduse kehtimapanemiseks antakse põllutöö- ja kalandusministri poolt.

2. Selle seaduse kehtimapanemisega ühendatud kulud tasutakse § 2. p. 1. nimetatud fondist.

§ 7.

1. Eksitusi selle seaduse vastu karistatakse, kui teisis seadusis ei ole nähtud ette suuremat karistust, trahviga mitte alla 20 kr., kordumise korral mitte alla 40 kr. Trahvid lähevad § 2 p. 1 nimetatud fondi heaks.

2. Üleastumiste korral loetakse vastutavaks vastava ettevõtte omanik või valdaja; kui ettevõtte on ühistegelik või aktsiaselts, ning karistus on vaid rahatrahv, võetakse vastutusele juhatuse esimees.

3. Nimetatud asjad käsitletakse kui politseiasjad, kui karistatav ei lepi põllutöö- ega kaubandusministri poolt temale määratud trahviga. Ministri poolt tehtud otsus kehtib kordumise puhul nagu kohtuotsus.

§ 8.

Käesolev seadus ei kehti Faeröe saarte kohta, ta jõustub kohe ja kehtib kuni 1937. a. lõpuni.